

7 POPIS LIDSKÉHO TĚLA A ZJIŠŤOVÁNÍ TĚLESNÝCH ROZMĚRŮ

7.1 TĚLESNÉ ROZMĚRY

Základní znalosti stavby lidského těla, rovinného členění a výchozích bodů na povrchu těla mají zásadní význam pro zachycení tvarů postavy a vytvoření soustavy tělesných rozměrů.

Tělesné rozměry jsou vzdálenosti mezi stanovenými body, čarami a rovinami lidského těla. Poskytují poměrně přesnou charakteristiku lidského těla a z hlediska pracovního jsou v oděvním průmyslu základem pro konstrukce stříhů oděvů.

CHARAKTERISTIKA TĚLESNÝCH ROZMĚRŮ

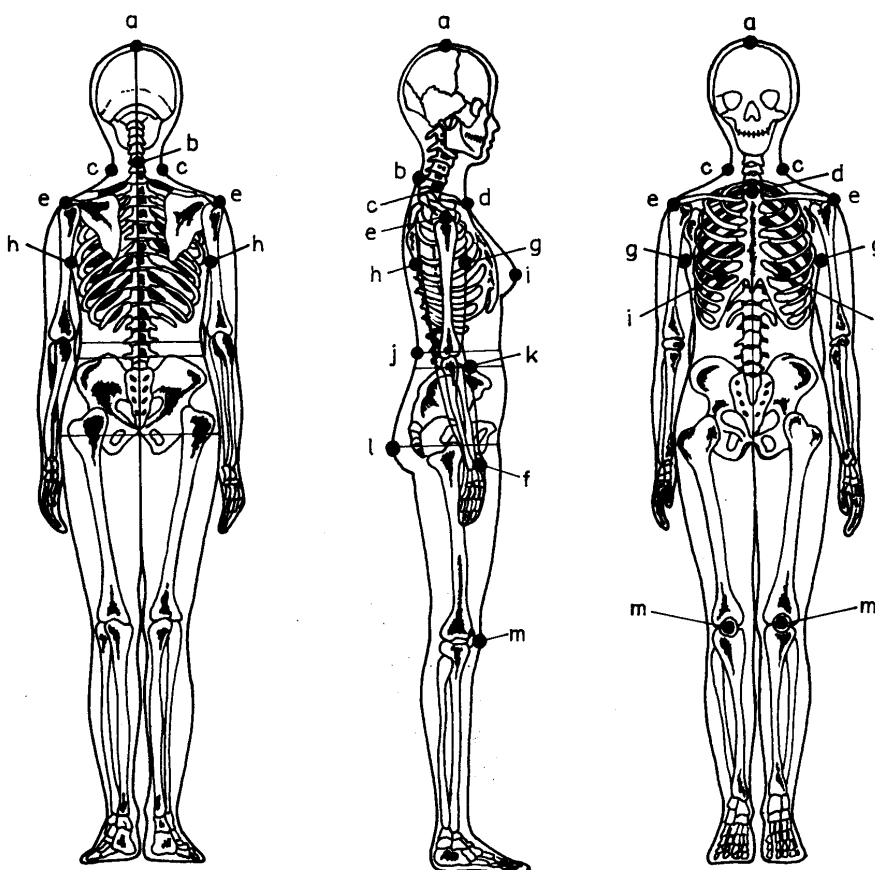
- a) **přímé rozměry:**
- výšky
  - čelní šířky
  - profilové šířky

Výšky se zjišťují antropometrem, čelní a profilové šířky se zjišťují obvykle částí antropometru.

- b) **povrchové (obloukové):**
- délkové
  - šířkové
  - obvodové
- ➔ Zjišťují se měřicí páskou.

- c) **ostatní rozměry**

ZJIŠŤOVÁNÍ TĚLESNÝCH ROZMĚRŮ

a – temenní bod, b – zadní krční bod (7. obratel), c – boční krční bod, e – ramenní bod, f – zápěstní bod, g – přední podpažní bod, h – zadní podpažní bod, j – pasový bod, k – bederní bod, l – sedový bod, m – kolenní bod (střed kolenní česky)

Obr. 19 Orientační body na povrchu těla

Výchozí body pro zjišťování tělesných rozměrů

Měření na povrchu lidského těla je velmi obtížné, protože se provádí na živém, pružném a pohyblivém základě. Pro měření vzdáleností od jednoho místa k druhému jsou stanoveny výchozí anatomické znaky a ohraničeny body na lidském těle, které jsou zřetelné nebo se dají nahmatat. Pro měření většiny tělesných rozměrů jsou výchozí somatometrické body na lidském těle, které z části představují hmatné kosterní body, které obvykle vystupují z tělního povrchu (obr.19).

Měřidla a pomůcky pro zjišťování tělesných rozměrů

Měřidla

- *Antropometr* je měřicí zařízení, které tvoří kovová přenosná tyč s milimetrovou stupnicí, opatřena posuvným ramenem.
- *Korýtková míra* s milimetrovou stupnicí a posuvnou přední a zadní stěnou, je určena k měření délky těla u kojenců.
- *Měřicí páska* je zhotovena z voskovaného plátna nebo jiného ohebného materiálu, dlouhá 150 cm, se stupnicí dělenou po 1 cm.
- *Osobní váha* pro zjišťování hmotnosti těla.
- *Úhломěr* dělený ve stupních pro zjišťování sklonu ramen.

Pomůcky pro měření

- *Těloměrná páska* je tkanice nebo pruženka upevněna v pase, která zjišťuje stálou polohu pasové linie po celém obvodu těla.
- *Řetízek na krk* pro snadnější určení somatometrických bodů na krku.
- *Obdélníková (pružná) fólie*
- *Pomocná páska z fólie*
- *Pravítko*

Zásady zjišťování tělesných rozměrů

- probant (měřená postava) musí mít lehký oděv
- probant musí stát s obvyklým držením těla tak, aby měřicí mohl kolem něho volně procházet. Probant nesmí stát před zrcadlem, aby svůj postoj nemohl kontrolovat a vědomě upravovat.
- všechny rozměry musí být měřeny přesně, hladce na těle
- při měření je nutné zachovávat ustálené pořadí rozměrů.
- párové rozměry se měří jen jednou, na pravé straně těla
- délkové rozměry se zapisují v celých hodnotách, šířkové a obvodové se zapisují v celých nebo polovičních hodnotách

Metodika měření tělesných rozměrů

Metodiku měření tělesných rozměrů mužů, žen, chlapců a dívek popisuje norma ČSN 800090 (obr.20).

Výběr tělesných rozměrů, které se využívají pro konstrukce stříhů oděvů. (obr. 20):

Výška postavy (vp) - měří se od základní roviny k temennímu bodu.

Obvod hrudníku (oh) – měří se v horizontální rovině přes prsní vrcholy. Měří se zepředu dozadu, měřicí páska se spojuje v zadní části hrudníku.

Obvod pasu (op) – se měří v horizontální rovině vedené v nejužším místě trupu mezi dolními žebry a hřebeny kostí kyčelních.

Obvod sedu (os) – měří se v horizontální rovině po obvodu pánve, vzadu přes nejvystouplejší místa hýždí, vpředu přes největší vystouplost břicha.

Obvod krku (ok) – měří se vzadu těsně nad 7. krčním obratlem podél kořene krku přes střed hrdelní jamky vpředu.

Obvod paže (opž) – měří se v horizontální rovině v nejsilnějším místě dvojhlavého svalu pažního.

Obvod zápěstí (ozp) – měří se v horizontální rovině v zápěstní rýze přes hlavičku loketní kosti.

Obvod stehna (ost) - měří se v horizontální rovině vedené pod hýžd'ovou rýhou v nejsilnějším místě stehna.

Obvod kolena (oko) - měří se v horizontální rovině vedené středem kolenní česky.

Obvod nad kotníky (onk) - měří se v horizontální rovině v nejužším místě nad vnitřním kotníkem.

Délka horní končetiny – měří se vzdálenost od kořene krku po zápěstí. Měří se od kořene krku po hřebeni ramene přes rozhraní paže a ramene podél horní končetiny k zápěstní rýze.

Délka od 7. krčního obratle k pasu - měří se od 7. krčního obratle podél kořene krku přes prsní vrchol vertikálně po spodní okraj těloměrné pásky v linii pasu.

Zadní hloubka podpaží (zhp) - měří se od 7. krčního obratle vertikálně k hornímu okraji pomocné pásky (z fólie), která leží horizontálně na lopatkách a je vedena do podpaží.

Délka zad s vystouplostí lopatek (dz) - měří se od 7. krčního obratle přes pomocnou pásku položenou na lopatkách, ke spodnímu okraji těloměrné pásky v linii pasu.

Boční délka dolní končetiny (bddk) – měří se od spodního okraje těloměrné pásky v linii pasu po povrchu boků a dále vertikálně po chodidlovou rovinu.

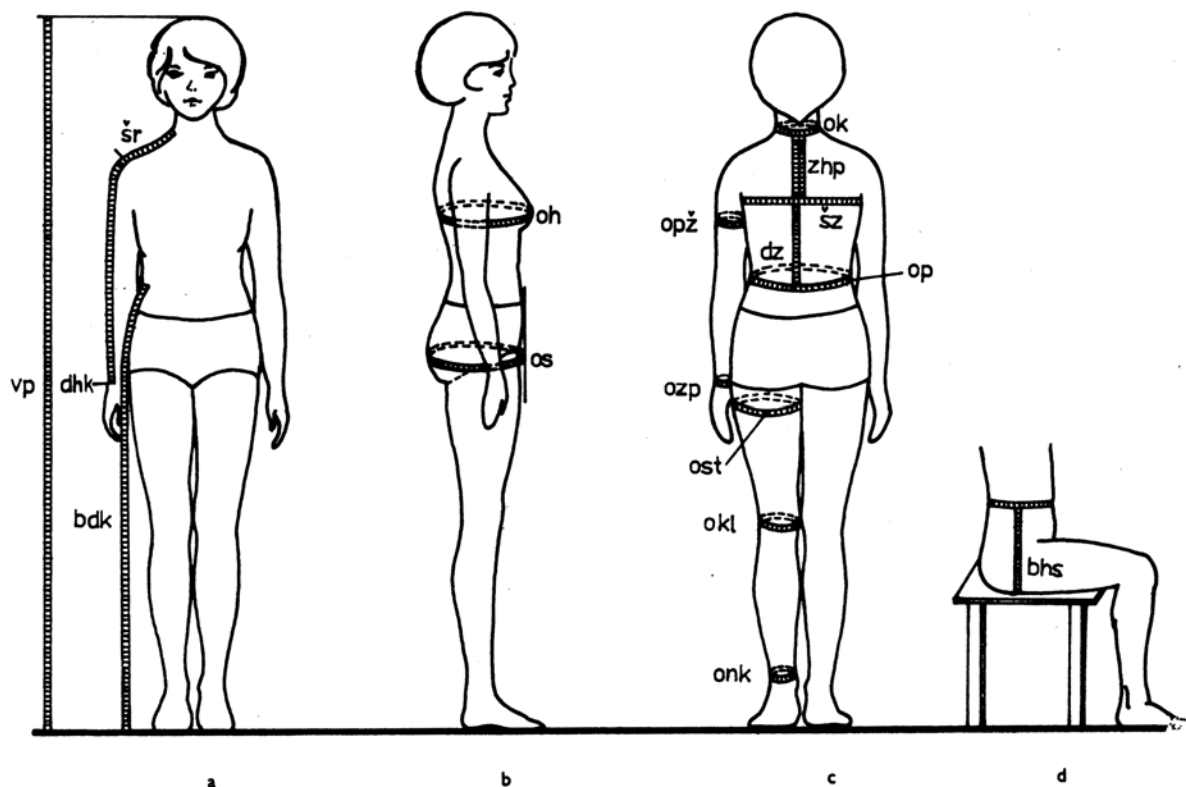
Boční hloubka sedu (bhs) – měří se od spodního okraje těloměrné pásky v linii pasu po povrchu boků do horizontální roviny sedu. Měřený sedí vzpřímeně na sedačce.

Šířka zad (šz) – měří se horizontálně přes hřebeny lopatek k rýhám oddělujícím paže od trupu.

Šířka ramene (šr) –měří se po hřebeni ramene od kořene krku po rozhraní paže a ramene. Ohraničení ramene se zjistí na postavě zezadu prodloužením rýhy oddělující paži od trupu.

Důvody zjišťování tělesných rozměrů

- Pro zhotovení konstrukce oděvu.
- Pro určení typu spotřebitele a zařazení do skupiny velikostního sortimentu.
- Pro vytváření typové struktury obyvatelstva, vypracování velikostních sortimentů a tabulek konstrukčních rozměrů, které slouží ke konstruování oděvů

v průmyslové výrobě.

Obr. 20 Měření rozměrů na povrchu těla